

Zgodnja

DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi pol, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četert leta 1 gld. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za leto 4 gold., za pol leta 2 gld., za četert leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXXII.

V Ljubljani 19. grudna 1879.

List 51.

Prošnja do brezmadežne Device 8. grudna.

Zdaj ko snežna odeja trudno zemljo krije,
Solnce merzlo in mračno izza oblakov sije,
Ko nobeden ptičji kor ne žubori,
In na travniku več najti cvetja ni;

Zdaj, Brezmadežos, se praznik tvoj praznuje,
V vseh se cerkvah tvoja slava oznanuje,
Serca milijonov dana za Te gore,
Dans jeziki milijonov Te slavé.

Dušne take zime vse narode vari,
Jih z ljubeznijo do Stvarnika nadari;
Vero naj v Boga spoznava vsak vesel,
Celi svet naj zaduhti od dobrih dél.

Moje pa sercé postane naj gredica,
In Ti bodi v njem nebeška vertnarica;
Vse, kar Tvoje žlahtnega Sercé rodi,
Vse naj tvoja roka v moje presadi.

Mati, veš, da silno Te želim ljubiti
Vse za ta zaklad volján sem izgubiti;
Tukaj vse imaš, kar mi ponuja svet;
Ti pa stori dans, da za Te bom ogret.

Oh, še dans sercé postane naj gredica,
In Ti bodi v njem nebeška vertnarica;
Vse kar tvoje žlahtnega Sercé rodi,
Vse naj tvoja roka v moje presadi.

P. Š.

Mašnik pri oltarji in verniki pri Božji službi.

(Konec.)

2. Notranja pobožnost. Mašnik obhaja sveto opravilo, daruje, moli pri oltarji. Molitev je daritveni jezik; v mašnikovi molitvi so skrite naj višji daritvene misli. Takrat, ko je Jezus tisto preimeoitno uro zadnje večerje visokosveto daritev postavljal in je pervikrat kruh in vino spremenil v svoje naj svetejši meso in kri, se je ozerl v nebo in je molil. O imenitno, o prelepo opravilo: molitev, sklenjena z naj lepšim, naj svejšim, naj višjim darovanjem sv. maše! Molitev je ne-

ločljivo sklenjena z daritvijo. Daritev se opravlja z živo vero, s sv. upanjem, z gorečo ljubeznijo: iz daritve sama od sebe teče, lije daritvena molitev.

Kolika moč je že v navadni molitvi, nam priča sv. Krizostom, ki pravi: „Nič ni močnejšega kot molitev in nič se ne dá z njo primérjati. Ni tako častitljiv cesar v škerlatnem oblačilu, kakor molivec v lepotičji pogovarjanja z Bogom. Molitev je zavetnik tistim, ktere vihar sem ter tje dervi, je sidro za barkolomne, palica za omahujoče, zaklad za uboge, varnost za bogate, zdravje za bolnike, obvarovanje zdravja. Molitev nam ohrani dobro, kar imamo, in naglo spremeni hudo; ako skušnjava prilomasti, se lahko premaga; časne hujave, ki nas stiskajo, se zdajci odvernejo. Molitev je pribeljiše v sleherni žalosti, dokaz dobre volje, priložnost vedne veselosti, vzrok pravega modrovanja.“ (C. A. or. 7.)

Ako ima pa molitev sploh tako častitljivost, toliko moč; kaj čemo reči o molitvi Kristusovi, ktera se na oltarji za nas k nebesom povzdiguje! Kaj bomo rekli o molitvi mašnika, ki med verniki stoji pri oltarji, vse molitve in zdihljive pričujočih zedinja s sv. daritvijo in pošilja v nebesa! Ta molitev oblake predira in privablja uslišanje in vsakterih nebeških darov na zemljo.

Prejenjaj tukaj nekoliko, spoštovani bralec, predari še enkrat neprecenljive besede sv. Krizostoma, potem pa pomisli, če je tvoje obnašanje, tvoje znotranje, tvoje serce pri sv. maši primérno tej imenitosti, tej svetosti, tej visokosti, ki se godi na oltarji? O kako brez vse mére prederzen je človek, ki se v cerkvi — celó še pri sv. maši nespodobno obnaša, ki se ne prizadeva za zbranost misel in pobožnost serca, za bogoljubnost svojih občutkov!

Ako smo grešniki, slabostim podverženi ljudje, ponižajmo se saj in obnašajmo se sveto pri toliki svetosti, skesanani pri toliki visokosti. Grešniki smo, nevredni uslišanja in darov božjih; le v zvezi z naj svetejši daritvijo na naših oltarjih Bog dopadljivo sprejema naše prošnje.

Pri sv. maši vidiš, da mašnik moli zdaj glasno, zdaj natihoma. Glasna molitev budi vernike, da naj tudi sami molijo, in taka molitev dušo močno povzdiguje k Bogu. Spominja te na potrebe tvoje duše in te nehoté sili, da molíš tudi ti z drugimi. Ako te znoti kako razmišljenje, molitev mašnikova ti budi dušo in te opominja, da opusti vse drugo in združi se zopet s sv. daritvijo in z molitvijo družih, ki so okrog tebe. Tako bode molitev skupno sveto delo, h kteremu drugi drugzega spodbuduje.

Moli pa tudi mašnik natihoma, da je komaj snati. Zakaj to? To ima poseben pomen. Ta tiha molitev mašnikova je lepa podoba, da zdaj se mašnik z vso svojo pobožnostjo in serčno gorečnostjo, bi djal, izmed vernikov loči in se umakne globoko v naj bolj notranje svetišče, da se v imenu vseh sam s Bogom pogovarja, da kakor mašnik sam s večnim velikim Mašnikom obravnava. V tej samotnosti prisluškuje mašnik razsvitljevanje in diha božjega Duha. Sprejel je k sebi prošnje krogstoječih, celó potrebe vesoljne Cerkve si je prilastil kakor svoje; torej mora tudi posebej in na poseben način s Bogom občevati.

Rekel je Bog svoje dni Mojzesu: „Bodi pripravljen, da s jutraj brez odloga na goro prideš, in vstopi se k meni na verh gore. Nihče naj s teboj gori ne pride in nikogar ne bodi viditi na gori. Tedaj je Mojzes vstal po noči in šel je na goro Sinaj, kakor mu je bil Gospod ukazal. In ko je Gospod prišel v oblaku, je stal Mojzes pri njem in je klical ime Gospodovo: Ti Gospodovalec, Gospod in Bog, ki si usmiljen in dobrotljiv, milosten in poln namiljenja! Ako sem milost našel v tvojih očeh, o Gospod, prosim te, pojdi ti z nami in odvzemi nam naše grehe in hudobije in sprejmi nas v svojo lastino.“ (Exod. 34.) Podobno govori tudi mašnik z Bogom pri oltarju. Prične se skrivnostno občevanje z Večnim; kakor Mojzes je tudi mašnik zagernjen v gost oblak; to je, oblak globoke, tihe pobožnosti, v kateri se njegovo serce tresi in utripa. Spolnuje se beseda sv. Lavrencija Justinijana: „Pristopi naj kakor Kristus, stoji naj kakor angelj, opravlja naj svojo službo kakor svetnik!“

Tiha molitev, obmolke pesmi, mehki glasovi ali popolnoma molčanje orgelj, molčeči in mirni pokoj molčih množic — vse to ima v sebi nekaj pretresljivega in veličanskega, — tudi naj bolj mlačne primora k molitvi. Tihe molitve, ki se v naj gorečniji pobožnosti Gospod Bogu darujejo, serca pridobivajo. Naj bi bilo pridobljeno tudi naše serce; potem se bo reklo tudi o nas: „Bit je uslišan zavoljo svoje spoštljivosti.“ (Prim. „Betr. über die heil. Messe.“ P. C. Platzweg. S. J. str. 150 id.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. (Darovi sv. Nikolaja.) Koliko eno samo v rešnici dobro serce premore ne le za svoj čas, v katerem živi, marveč tudi za prihodnje čase, to nam naj bolj jasno kaže vsako leto praznik sv. Nikolaja. Le trem deklicam je svoje dni pripomogel sv. Nikolaj z radodarno roko k pošteni časni sreči: in glejte, spomin tega nebeškega djanja vzbuja in vnema se zdaj vsako leto sto in sto blagih serc, da pomagajo zapuščenim sirotam v britkih nadlogah, ali pa sicer razveselijo z raznimi darovi mlada serca priprostitih otrok.

Koliko veselja je zopet letos sv. Nikolaj po raznih hišah ljubi mladini napravil, tega nam ni moč popisovati; pa v dolžnost si štejem hvalno omeniti to, kar se je očitno zgodilo.

Zopet letos, kakor že mnogo lét, je bilo 80 ubožnih otrok, šolarjev in šolaric, s celoma novo oblečenih. Delitev nove obleke se je veršala v nedeljo, 14. grudnia, v čitalnični dvorani, in pa slovesno; kar se nam zato prav zdi, da se za to lepo djanje še bolj vnamejo sedanjji velikodušni dobrotniki, pa še tudi drugi, ki se dozdej niso vdeleževali.

Na dvéh dolgih mizah je bila razložena obleka za 41 deklic in 40 dečkov. Kdor se količkaj uméva na to, kaj stane ena sama obleka, si bo lahko mislil, kako

teško ste bili obloženi obé mizi. Za vesel nameček pa je čakala vsakega otroka še bela pogača. — Okrog 11. ure pred poldnem so se zbrali otroci, ki so imeli obleko prejeti, nektere gospé in gospodičine, ki so obleko napravljale in drugo občinstvo v precejšnjem številu, na čelu prežlahтна gospa soproga deželnega predsednika in njena sestra, g. dr. Bleiweis itd.

V začetku je pričujoče nagovoril g. vodja Praprotnik, povdarjaje, kako so bili že stari Slovani radodarnih rok in kako jim je keričanstvo še le prav omečilo sercé in odperlo roke. Priča temu je današnji dan, ki naj bi se še mnogokrat ponavljal v narodnem domu; otroci pa naj bi se hvaležne skazovali z lepim vedenjem in likanjem. Zahvalo priserčno je izrekel vsem gospém in gospodičinam, ki so se trudile, vsem dobrotnikom in zlasti blagi gospej predsednikovi za visoko čast, ki jo je skazala s svojo nazočnostjo.

Urno so zdaj razmetali razveseljeni otroci v stranski sobi stara ponošena oblačila raz sebe in se kmali v novih spet prikazali. Preoblečene otroke še posebej nagovori g. katehet nunskih šol in jih opominja, da ni dosti le veseliti se prejetega darú, marveč morajo tudi hvaležni biti in pravo hvaležnost pokazati s tem, da so pridni in lepega vedenja v cerkvi, v šoli, doma in povsod. In zlasti letos — povdarja — morajo še posebej veseli in hvaležni biti vsi: ker je tako huda zima, in ne bodo dalje zmerzovali; ker nenavadno veliko še drugih tudi potrebnih otrok je prosilo obleke, pa niso bili tako srečni, kakor pričujoči; pa tudi to jim naj pomnoži veselje, ker se je blaga gospa našega ljubljenega gospoda deželnega predsednika tako ponižala do ubožnih otrok, da jim je sama jela deliti obleko. V imenu oveseljenih otrok se še enkrat zahvali vsem, ki so bili tako ali tako tega blazega dela deležni: naj vsem Bog stoterno poplača že tukaj in v večnosti!

V nunske šole je neka preblaga Miklavževka ob tem času več lét skrivaj donášala mnogoverstnih oblačilic za revne deklice; ker je pa tista preblaga gospa že bojda pri sv. Krištofu, jo je za letos kaj lepo nadomestil nov Miklavž za védo in nauk z Gorenjskega. Čast. g. Šimen Robič, slavnoznan naravoslovec, je 6. grudnia poslal nunski šoli prelepo vravnano zbirko 250 tajnocvetek (kriptogamov). Naprošeni smo, da naj učenemu in marljivemu gospodu po „Danici“ naznamimo priserčno zahvalo. Dragoceni dar je gotovo prišel v prav vredne roke. Hvala gorenjskemu Miklavžu!

Iz Ljubljane. (Vsim prav koristne dvojne bukve.)

1. Dušna pomoč za bolnike, ali zgledi, prigovori in molitve za bolne kristjane. Druge bukve. Na svitlo dal Janez Zupančič 1877. — Rečeno je: „za bolne kristjane“, pa so te hukve ravno tako dobre in koristne za „zdrave kristjane“, ker neizrečeno so podučne in ginjljive; to kaže že njih obseg. Obravnavajo namreč po trojnem predgovoru: I. Sedem žalost Matere Božje; II. Sedem žalost sv. Jožefa; III. 25 zgledov sv. mučencev in sv. bolnikov; IV. 20 zgledov prav poterpežljivih bolnikov iz naših časov; V. Molitve za bolne in umirajoče. Knjiga v prav primérni žepni obliki ima 536 strani.

2. Dušna pomoč za zdrave in bolne grešnike in pravične, ali prigovori, zgledi in molitve za zdrave in bolne. Tretje bukve. Na svitlo dal župnik Janez Zupančič 1879.

Če se že prve in druge bukve te „Dušne pomoči“ ne morejo prehvaliti, so tretje v svoji verstvi še izverstniši in prepričani smo, ako bi drugi Slovani za nje vedeli, precej bi iskali jih za se porabiti.

Glavni obseg tretjih bukev je: I. del: Prigovori in sgledi o deseterih Božjih zapovedih s mnogimi pod-

oddelki; II. del: Prigovori in zgledi o sedmerih poglavitnih grehih in njim nasprotnih čednostih. Pristavek: Molitve. Knjiga ima 531 strani v podobi, kakor prva.

Gospod pisatelj je knjige z veliko marljivostjo in s pomočjo prijateljev spisal, založil in vse plačal, potem pa sadnji dve (prva je blezo pošla) daroval usmiljenim Sestram za hiralnico sv. Jožefa v Ljubljani. Dobre Sestre pa tudi le to želé, da bi tako dobro blago prišlo med ljudi in dušam v korist teknilo; torej se dobivate oboje priméroma s toliko tvarino skorej „pod nič“ v „katoliški bukvarni“ (in blezo tudi v hiralnici), to je: knjiga po 40 soldov.

Naj bodete tedaj te dvé izvrstni knjigi prav živo priporočeni. Za domače branje po zimi ste kakor nalaš.

Da bodo Slovenci se prepričali, kako res je, kar smo rekli, je „Danica“ iz 3. knjiga nekoliko posnela (gl. zadnjo in današnjo številko i. a.)

Iz Preske. (Cerkveni tlak.) V naši farni cerkvi smo napravili letos tlak iz cementnih plošč. V prezbitერიju so položene plošče v podobi mozaikov (Mosaikplatten); večje, osemvoglata rudeče, manjše štirivoglata černe, oboje belo pikaste: — v resnici krasen tlak. Drugod po cerkvi pak so navadne štirivoglata černe in bele plošče, kar je tudi jako prijetno za oko. Delo je izvrstno doveršil dunajski fabrikant Adolf baron Pittel. O tej priliki naj spregovorim nekoliko o cementu.

Cementni tlak se hvali, ali od mnogih tudi močno graja. Od kod to? Odgovor je lahak: cementne plošče so nekatere dobre, druge pa slabe. Treba je le dobrih izbrati. Večidel fabrikanti rabijo za izdelavanje plošč navadni cement, le poverhu denejo par linij na debelo izvrstnega portlandskega cementa. Dokler ta ostane neokrušen, je plošča trdna; ako se odbije, je pa v kratkem vsa pokvarjena. Gosp. Pittel pa izdeluje svoje plošče iz samega portlandskega cementa brez kake druge primesi; zato so trdne. Imel sem priliko viditi plošče iz enajsterih fabrik: pri poskušnji se je pokazalo, da so g. Pittelove naj boljše. Pa ga tudi delo hvali. Položil je letos tlak v veliki cerkvi v Gornjem gradu na Štajarskem. Vsi gospodje, kateri so ga vidili, ga ne morejo prehvaliti. Napravil je tudi letos tlak v Celju, v Konjicah, od koder se tudi le hvala sliši. Vidi se njegovo delo na Dunaju in v Gradcu po več velikih gostilnicah; v zadnjem mestu so celó ulice z njegovimi ploščami že več lét potlakane, pa še vedno popolnoma nepoškodovane. Pravil mi je to prijatelj, ki je vse sam videl. V Zagrebu je napravil g. Pittel tudi letos cementni tlak na ulicah in sicer s takim pogojem, da tri leta noče nikacega plačila, ampak še le potem, ako se pokaže, da je tlak res trden.

Omenjeno bodi še to, da g. Pittel tudi polaganje plošč sam prevzame, kar je posebno važno. Kajti jako veliko je na tem ležeče, kako se položé plošče, kako se potem zalijó skladi. On to napravi po svojih delavcih tako izvrstno, da je ves tlak viditi, kakor samo ena lepo pisana plošča. Stane pa tlak v Preski, že položen: v prezbitერიju štirjaški seženj iz krasnih mozaik-plošč po 23 gl. 60 kr.; po cerkvi 11 gl. in pol.

V Velikovcu na Koroškem je 30. listopada umerl za persno vodenico č. g. Anton Jerala, vpokojen župnik. Ranjki je 42 lét pastiroval, je bil rojen Kranjec, in svoje premoženje je zapustil v blagor svoje domovine, namreč: 4000 gl. za vstanove (štipendije) v prid študentom svojega rojstnega kraja v Železnikih; 1000 gld. ondotnim ubogim, in 100 gl. ubogim v Haimburgu, kjer je zadnje leta služboval. Tako deli „mertva roka“ dobrote v življenji in po smerti. S tem je ob enem lepo poskerbel za svojo dušo, za katero bodo obdarovani prosili še pozne leta. „Dilectus Deo et hominibus, cujus memoria in be-

nedictione est“. Tudi zato je kaj prijetna ta novica o novi vstanovi, ker Železnike navadno dajejo prav dobre in pridne študente, ki so pa velikrat pomoči močno potrebni. — Kar tiče isplačevanje vstanovniškega denara, bi bilo pač želeti, naj bi se ne dajal kar brez ozira vsakemu študentu v roke, ker odveč je žalostnih zgledov, da študent je bil dober in pridn, dokler je živel v pomanjkanji, kadar pa je jél dobivati v roke obilno denara od štipendije, se je pa čisto spačil in postal je sebi in drugim v nadlogo in nadlego. Vsek štipendist naj bi imel zanesljivega in odgovornega varha, ali pa naj bi se denar dajal skerbniim staršem v roke, ki bi ga po potrebi dajali sinu.

Iz Gorice U. T. (Cerkvene društva in njihovo djanje.) (Konec.) Saj nekoliko naj povém tudi o sadu novo vstanovljeniu kongregacij.

Na južni strani gore Brenerja na Tiroiskem so pred kacicmi 10 leti vstanovili marijansko družbo v nekem kraju, kjer je bil poprej vsako nedeljo in vsak praznik ples in godba in je mladina živela precej smpašno.

V kratkem času je bil veči del vse ženske mladine v Marijini družbi — in s tem je bil tudi konec godbe s plesom ob dnevih Gospodovih, konec enako družih nespodobnih shodov. Mladi pobi, se vé, niso bili zadovoljni, da so bili sami pušeni na plesišu; — zakaj tudi izmed družih deklét tistega kraja, ki niso bile v družbo pristopile, se nobena ni več hotla prikazati na plesišu, da bi ne veljala za zaverženo razuzdanko. In konec je bil ta, da so mladenči tistega kraja sami prosili, naj se napravi tudi mladenška kongregacija. To željo, se vé, da so jim radi spolnili.

Poslednjiši čas so se kongregacije jele znamenito razširjati, ter imajo zdaj kacic 200.000 udov. Poprej so samo mesta imele kongregacije, zdaj pa so se razširile tudi po deželi med delavci in kmečkim ljudstvom. Ako se ozremo na našo Avstrijo, so zlasti po Predarlškem (Vorarlberg) povsod razširjene. O veliki noči tekočega leta je bila mladenška in deklška kongregacija po doveršenem misijonu vstanovljena v tergu Götzis: prva ima že čez 100 družnikov in druga čez 300 družnic. Terg ima 2600 prebivalcev.

Koliko veselje je ne le za duhovne pastirje, ampak za vso pošteno srenjo, kadar vidijo, da o vsih večih praznikih je s pobožnostjo pri Božji mizi toliko mladenčev in devic, cvetje in upanje cele srenje.

Marijanske kongregacije imajo na Nemškem tudi že svoj časnik „die Canisius Stimmen“, ki se na svitlo dajejo v Freiburgu na Švicarskem. (Cena 2 franka 50 centez., okoli 1 gl. 30 kr. a. v.) Močno je že razširjen ta dobri časnik. (Naj se le tudi po Slovenskem marijanske kongregacija, *) ki je pred več leti bila v „Danici“ obširno popisana, vstanovi in dobro razširi zaupljivo dobí potlej tudi svoj časnik.)

3. Društva za keršanske matere. Družba posebne previdnosti Božje za naš čas je bratovšina za matere. Prav posebno in skorej povsod namreč danda-najnji zginja keršanski duh v družinah, to pa v izreji otrók kakor tudi pri zakonskih med seboj. Zato je kaj dobra misel, da se novo apostoljstvo vstanavlja za družine in v družinah samih: od Boga posebej izvoljeni hišni apostelj pa je — mati.

Ako je hišna mati prava keršanska žena in go-

*) Vsi za vstanovljenje marijanske kongregacije potrebni nauki, vse zadevne molitve itd. se nahajajo v izvrstni knjigi: „Der gute Congreganist. Ein Gebet- und Belehrungsbuch“ itd. od P. Jož. Frey-a S. J. Paderborn.

spodinja, v resnici pobožna in če vé dolžnosti svojega stanú, je navadno vsa družina pridobljena za Boga.

Ako se torej duhovnemu pastirju posreči isrediti keršanske žene, potem njegovo pastirstvo, bi skorej rekel, ima malo pritežnost.

Materno serce pa ima sploh od Boga naj več zmožnost k bogoljubnosti, in rado se dá tako voditi, da vsa svojo veljavo in duhovno moč obrača na to, da tudi družina prihaja dobra in keršanska.

Ravno dan danes pa se celó pri dobri volji materam pogosto hudo hudo pogreša spoznanje mnogih stanovskih dolžnost, kakor tudi spodbujanje k njihovemu spolnovanju.

In kar tiče poslednje, to je, spodbudovanje, se mora dobro pomniti, da ravno gospodinjstvo matere tako preobklada s posvetnimi skerbmi, da to, kar je tehtniše, velikrat prezirajo, namreč izrejo otrok, njih podučevanje in keršansko nadzorovanje, ako niso veliko in velikrat spominjane, kako velike, kako potrebne so te dolžnosti in kolika odgovornost jih čaka pred Bogom, ako zamujajo te dolžnosti.

Premišljujmo globokeje revni dušni stan ljudstva po marsikterih krajih, tudi po kmetih, išimo vzroke; in našli bomo, da ni kriva ravno hudobija, da se mladina pred nevarnostmi premalo varuje, premalo nadzoruje, da se nekatere zastarane nespodobnosti ne odpravijo: kriva je veliko več iz nevednosti izvirajoča nemarnost pri varstvu mladine, posebno v naj prvih letih.

Vatanovljenje družb za žene v marsikterih krajih, ali recimo, veči del povsod je duhovnim pastirjem še le oči odperlo in jim pokazalo, kako silno se pri materah pogreša znanje njihovih naj tehtniših dolžnost, in to tudi pri naj boljši volji.

Ravno materinske družbe pa so zmožne odpravljati to glavno in naj večí napako, ktera utegne cele družine nesrečne storiti.

Glavni namen teh družb je: matere keršanske obraniti ali pa keršanske storiti, keršanske ne samo po imenu, ampak tudi v djanji. — V podukih, ki jih imajo navadno vsakih 14 dni ali pa vsak mesec, se matere podučujejo v dolžnostih, ki njih stan zadevajo, posebno oziroma na otroke in posle.

Materinske družbe pa dandanašnji zraven tega dobivajo še drugi, viši pomen. Povsod se več ali manj kaže poskušanje, da bi se vpliv duhovstva odrinil iz šole, češ, naj mladina ostane nevedna v veroznanstvu ter bode potem tudi veri sovražna. To péhanje hudobnega sovražnika na zemlji, ako se tudi za kaj časa zaverne, bode gotovo vedno hajše in šopirilo se bode najberže delj in delj po zemlji do naj temnejšega Antikristovega časa. Kolikor bolj se bližamo temu času, toliko bolj se bodo duhovskemu djanju zadržki stavili in apostoljstvo keršanstva se bode čezdalje bolj in bolj v družine umikalo. — Tako tedaj je gotovo silno silno primérno času, da se to družinsko apostoljstvo zopet dobro vredí in vpravá. In kolika pomoč je za kateheta s tistima dvema urama v tednu za keršanski nauk, ako se mati pridobí, da se spominja svojih dolžnost in se sama prepričuje, če se ji otroci učijo katekizem ali ne, ter jih ali sama izprašuje, ali po možu, ali po katerem večih otrok itd.

Ker na Nemákem popolnoma vedó ceniti imenitnost in potrebo te družbe, zato je onodod tudi že močno razširjena. Sedež matere bratovšine je Regensburg. Tudi ima družba svoje časnike, ki izhajajo v znani silo dobri napravi „Kasijaneum“ v Donauwörth-u na Bavarskem. Družbinska časnika zlasti sta: a) „Ambrosius“, časnik duhovski za vstanavljanje, vodbo in poživljanje keršanskih družb za matere in pa za boljšanje, posvečevanje keršanske družine in za dušno pastirstvo pri otrocih; po 12 številkih na leto, cena 3 marke. b) „Monika“ me-

sečni listič, ki izhaja v kacih 60—70 tisuč iztisih, je odmenjen za matere in obsega prav djanjskokoristne nauke in spodbudke za pokristjanjenje družine; cena 1 marka in 50 vinarjev na leto. „Ambrosius“ prinaša doveršeno izdelane podučevanja za družbine shode mater, s čemur je družbinemu vodniku prihranjeno veliko truda.

Iz Pazna, 12. grudna. (*Huda lakota na Istverskem in prošnja za pomoč. Iz prijateljskega pisma.*) Preljubi gosp. Jakob! Naj poprej serčna zahvala za poslani dar! Bog Ti nadari stokrat za to! Zdaj pa kaj drugega. Znaná Ti je revšina istrijskega naroda. Vidil si sam z lastnimi očmi, ko si s gosp. proštom dr. A. Jarcem po Istriji popotoval, kako je bilo polje požgano od velike suše; kaj je posledica tega? Lakota je začela ljudstvo daviti; otročiči vpijejo: „mama, čača dajte mi kruha!“ „Od kuda ču ga uzeti, sinko i kčerko moja; nimam mrvice u kući!“

Bog vsegamogočni in dobri ljudje, usmilite se revnega, potrebnega, lačnega naroda! Zavolj tega sem se do Tebe, preljubi g. Jakob, obrnil, da bi Ti, ki si po Ljubljani znan in imaš dosti bogatih in premožnih prijatlov, za revni in lačni narod kaj sprosil; Bog Ti bo za to stokrat povernil. Mene serce boli, kadar pridem v šolo in vidim nedolžne fantiče bléde, kakor da bi jih vaaki dan merzlica tresla; in ko ga vprašam, ali si bolan? in on mi odgovori — „gospodin katehet, nisam bolan, nego gladan sam, zač nimamo ništar u kući“. — Bog vsemogoči, smiluj se jih! Prosim Te in vse ljubljanske prebivalce, da bi se za ime božje lačnega naroda usmilili; in če bo pred mogoče kaj pomoči dobiti, toliko boljše. Dozdaj niso od nobene strani pomoči dobili, in zdaj naj več terpé. Ne zameri, preljubi g. Jakob, ako Te s temi versticami nadlegujem; — spomnimo se na besede, katere bo naš Zveličar Jezus Kristus sodnji dan govoril: „Zaista vam kažem, ča ste činili jednomu od najmanje braće moje, meni ste učinili“.

Tvoj hvaležni ujic

O. Hugo Novljan.

Pristavek. Te ginljive besede je pisal tukaj podpisani frančiškan čast. Pater Hugo Novljan svojemu rojaku in sorodniku č. g. Jak. Dolencu, stoinemu kaplanu in zakristanu v Ljubljani, in so res premisljiva vredne. Ako bi dobre roke blagovolile lačnim šolarčkom ter sploh ondotnim stradajočim kako pomoč skazati, jih zamorejo oddati č. g. Jak. Dolencu, pri čemur tudi vredništvo rado posreduje.

Vr.

Slovensko

iz vzhodnje Bisterške doline (Pusterthal) na Tirolskem.

(Spisal dr. Jan. Zl. Mitterutzner.)

(Dalje.)

O patrijarhalških družinskih zadevah Iselthalcev govori Auer: Obdelovanje in oskerbovanje vse kmetiške hiše se godí (kakor pri Slovanih) skor edino po domačih družincih. Naj starši sin, ali če ta očetu ni čisto po volji, tudi kak mlajši, je v poslednji volji postavljen za gospodarja vse rodovine; druge otroke, pa tudi že v družini bivajoče rodovince od očetove ali materine strani mora s drugimi sprejeti „bišni oče“, naj si je samec ali oženjen. Ti družinci, med kterimi so dostikrat stari oče in vnuki, teta in stric, brat in sestra in še lepo število ujcev in ujic, imajo dolžnost vse žive dni pri hiši ostati, za družino in dom delati, ne da bi zato kako drugo plačo dobivali, razun živeža in obleke in k večemu še kak sold iz milosti in sa kako nenavadno potrežbo.“

Naj tehtniši sledi nekdanjih naseljenih Slovanov pa so jesični ostanki, slasti imena krajev. Profesor Biedermann je snatno število tacihi imen sestavil in tolmačil. Pisatelj tega članka (dr. Mitterrutsner) je to število še dokaj pomnožil in tudi razlagal po dr. Fr. Mikložiču. (Die slaw. Ortsnamen aus Appellativen I. In den Druckschriften der kais. Akademie der Wissenschaften. Wien. 1872. Bd. 21. S. 75—106. Dan. II. Wien. 1874 im Bd. 23. S. 141—172.) Razlago nekterih imen ima od učenega bibliotekarja in dosluž. opatijskega dekana gosp. Feliksa Krombergerja v opatiji Borovski (Vorau), in od gsp. dr. Gabriela Malisa v opatiji Reinški itd.

Zdaj nasleduje razlaganje blizo dve sto imén iz Bistriških poljân (Pusterthal), ki jih g. pisatelj in drugi učeni po pravici štejejo za slovenske in slovanske. Vsega zaznamka v naš namen ne kaže posnemati; ker pa je tvarina silo važna za zgodovino in jezikoslovje in tudi manj izobraženim dosti mična, naj saj nekaj imén z njih obkrajšano razlago vred tu postavimo. Take so:

Aegráthl, ime nekega verteca v Praegraten-u; starosl. ograda, einzäumen. Biederm. Mikl. (Naznani so povsod poroki in pisatelji, kar pa mi opuščamo, se reč preveč ne zategne in ker so Slovincu besede brez tega jasne in razumljive. Vr.)

Aenopollen, senožet v Praegraten-u (pregradu). Drugi del te besede je = polje.

Assling (Assling), vâs in arenja, iz jasen, jesen, Esche, kakor Jesenice na Kranjskem, ki se tudi po nemškem skaženo Assling imenujejo. (Manj verjetno so druge razlage, n. pr. iz jassen, heiter, ker je ta kraj na solnčnem kraju. Pri imenu Alkus priméri tudi mlakuž, mlakuže, in pri Amlach — Mlaka, Gammeljni na Kranjskem. Vr.)

Averník (ävernig), kmetija v Kalsu, iz predloga „o“ in „berdo“, tedaj nekaka višava. (Bernik; če ne morebiti „Javornik“, ker tacihi in temu podobnih imén je dosti, iz „javor“, Ahorn. Vr.)

Berlogaz, Berlogac, senožet v Iselthalu, iz berlog.

Bernice, njiva v srednji Schlaiten, iz brno (starosl. bruno = lutum, prim. Brnca = Firnitz na Koroškem. (Morda raji Berdnice, kakor več enacih na Kranjskem, kjer je d izveržen. Vr.)

Borize, senožet, iz bor, pinus, Föhre, prim. Borovniče (Borovlje, Borovnica itd.)

Dölach, kraj v duhovniji Hopfgartenu, iz dol. Dollnitz, gozd na Alkuškem = dolinica.

Droege, po usadu narejena dolinska nižava na Defereggenskem, = draga. Ravno od tod je Drogen, usad v Windischmatrei-u.

Eischnitz, Oischniz, potok v Kalsethalu, to je jelánica, iz besede jelša, olša, alnus, Erle.

Feistritz, selo na Defereggenskem, = Bistrica (kterih imén je prav veliko po Slovenskem).

Fresach, = Brezje; enacih imén brez števila.

Frosnitz, dolina v W. Matreiskem, in Fruschnitz, potok v Kalsu, = Brusnica, kar po Šafaríku pomeni kamen, „pietra“ (prim. slovensko „brus“, Schleifstein. Vr.)..

Gamnimitz, neka dolina, = Kamenica.

Glanz, kraj Schlaitenski, = klanec, kakor Glanznik, hišno ime, = Klančnik.

Glin, njiva, — Glinel, senožet, — Glins in Glinz, hišno ime, vse iz besede „glin“.

Ravno tako očitno slovenske so imena: Göriach, Görtschach, Golik, Goller, Gollisell (golo selo), Gopernik (Koprivnik), Goste itd.

Kras, kmetija v okraju W. Matreiskem, = kras, to je kamenita zemlja (kakor je imenovanih več krajev

po Slovenskem, Vr.); od tod ime Krasnig (v kerstnih buk. v Kalsu), Krassnits na Koroškem. (Staroslovensko kras, krasa pomeni lepoto; da pa od tod niso krajne imena vzete, kaže to, ker vsi Krasi po Slovenskem, kolikor nam je znano, so kameniti, in ker Slovenec sploh ni imel navade imenovati stvari z abstraktnimi, posnetimi imeni. Vr.)

Läsach, Lasach, Lass, Lasser (s katerim imenom družine že stoletja živé na W. Matreiskem), Lassenl, Lassenizen, Lassözen, ktere imena so dane senožetim, gozdnim krajem itd. — vse izhajajo iz „las“, to je, obdelana novina za sétev, Rodung. (V članku so te imena bolj obširno obravnavane. Vr.)

Leibnig (Ober- u. Unter-L) v Iselthalu = lipnica, iz lipa, tilia, Linde. Prim. Leibnitz = Lipnica na Štajerskem, Lipnik na Kranjskem. Od tod tudi Leibnitz planina, in Leibniz potok v Pusterthalu.

Leisach, vas pri Lienzu, in Lesach, selo ob Kaiser Bachu, Lesacher-Thörl, hrib ob meji proti Benedkam, = Léše, iz lés.

(Konec sledi.)

Zaročenje sveto noč.

Dete ljubeznjivo, malo!
Angelci pojó Ti hvalo,
Jaz ob jasicah slonim;
Krog preblaženega hleva
Trum radostnih glas odmeva,
Jaz pa tiho se solzim.

Ti povej mi, Dete milo,
Oh, zakaj si to storilo,
Da iskat si me prišlo?
Kaj Ti mene potrebuješ,
Da se treseš in zmerzuješ
Tukaj, in ležiš terdó?

Kaj okó me gledaš jasno,
Bolj ko neba zvezde krasno,
Milček se na sméh deržiš?
Sveto Tvoje bo življenje
Žeja, glad, skerb in terpljenje
Jezusček, se ne bojiš?

Kaj okó me gledaš jasno,
Bolj ko neba zvezde krasno,
Milček se na sméh deržiš?
Truma svetih zdaj Te hvali,
Enkrat Te tepó derhali;
Jezusček se ne bojiš?

Kaj okó me gledaš jasno,
Bolj ko neba zvezde krasno,
Milček se na sméh deržiš?
Krona s ternja Tebe čaka,
Glavco sveta Kri namaka;
Jezusček, se ne bojiš?

Kaj okó me gledaš jasno,
Bolj ko neba zvezde krasno,
Milček se na sméh deržiš?
Judje bodo Te kržali,
Angelci brtko jokali;
Jezusček, se ne bojiš?

Kaj okó me gledaš jasno,
Bolj ko neba zvezde krasno,

Milček se na sméh deržiš?
Dete boš vodé prosilo
V smerti, pa je ne dobilo,
Jezusček, se ne bojiš?

Kaj okó me gledaš jasno,
Bolj ko neba zvezde krasno,
Milček se na sméh deržiš?
To okó se bo zaperlo,
Dete boš za me umerlo,
Jezusček, se ne bojiš?

Kaj okó me gledaš jasno,
Bolj ko neba zvezde krasno,
Milček se na sméh deržiš?
V temni grob Te položijo,
Divje straže tam pustijo,
Jezusček, se ne bojiš?

Ne bojiš se, ker me ljubiš,
Ljubijoč mi dušo snubiš
Za nevesto vekomaj. —
Le poglej okó me jasno,
Bolj ko neba zvezde krasno,
Milček milo se smehljaj.

Moja duša bodi Tvoja,
Tvoja duša naj bo moja;
Priča bodi sveta noč,
S svetim Jožefom Marija,
Vsa nebeška tovaršija
In pastircev zbor nazoč.

P. Š.

Pri jaslicah.

(Prosto poslov. po: „Stille Nacht, heilige Nacht.“ „Cantate“
stran 19.)

Tiha noč, sveta noč!
Nikdo več ni čujoč:
Jožef, Marija le čujeta
Poleg nebeškega Deteta,
V sladkem pokoju ki spi.

Tiha noč, sveta noč!
Jezusček smehljajoč
V jaslih nam znani ljubezni plam,
Ura rešitve odbila je nam,
On se za nas je rodil.

Tiha noč, sveta noč!
Aleluja pevajoč
Angelj pastircem novico pové,
Božja obljuba da spolnjena je,
Ješček-Rešnik je prišel.

Tiha noč, sveta noč
Došla je vsim pomoč,
Z nebnih nad solnce bliščečih višav
Prišel v dolino je selz in težav
Božji večlovečeni Sin.

Radoslav.

Razgled po svetu.

Napadi. Hudodelniki so se zopet lotili visokih glav. Nedavno je bil napaden ruski car; zdaj pa se bere, da je nekdo dvakrat ustrelil na angleškega namestnega

kralja v Indiji. Malo čez leto in dan je tedaj, ko imamo napadov na vladarje: dva na nemškega cesarja, dva na cara, petega na kralja Humberta, šestega na kralja španjlskega, in sedmega zdaj zoper lord-Lytton-a, namestnega kralja v Indiji, ki je bil izvoljen l. 1876, bivši poprej angleški poročnik v Lizaboni. Tudi njegov prednik v Indiji, lord Mayo, je bil 8. sveč. 1872 od nekega galejskega sužnja napaden in umorjen. Lord Napier je vodil opravila namestnega kralja, dokler ni bil Lytton izvoljen. — Vidi se, da v visoke gore naj rajše strela udarja.

Napad na ruskega cara. 1. grudna po noči se je car s svojim spremstvom v mnogih vozovih peljal iz Simforopala proti Moskvi. Ob Moskvi je bil v neki hiši ob železnici nastavljen vnetljiv podkop, kateri, ko je cesarski vlak z robo šel mimo, se je vžgal in s strahovitim treskom udaril v vozove ter jih je bilo več poškodovanih; vendar pa ljudi nobeden ni bil ne ubit in ne ranjen. Vlak s cesarjem in njegovim spremstvom je pozneje bil zapustil Simforopol, pravi pa neko naznanilo, da je potlej druge vozove bil pretekel.

Znamenito je, da mestnim velikašem ter voščilcem zaradi otenja iz nevarnosti je car govoril v tem pomenu, kakor je stari Viljem, pruski cesar, svoj čas bil odgovoril srenjskemu odboru v Berlinu. S hvaležnostjo je opomnil, da Previdnost ga ni zapustila; da je potrebno, naj se rovarski duh zatara. Obrača se car v ta namen do plemenitih voščilcev in do staršev in do vsih, ki so dobre misli, da se izkorenini hudo, ki se je ukoreninilo. „Pripeljite svoje sinove na pot reanice, da bodete storili iz njih koristne ljudi, prave ruske državljane, in ne hudodelnikov.“ — Že se preiskuje in zapertih je veliko ljudi v Moskvi.

Pruski kultusminister Puttkammer si prizadeva katoličanom nekatere ugrabljene pravice oziroma na šole itd. poverniti. Akoravno to blezo zadeva le bolj posamezne primérljeje in na podlagi obstoječih postáv (!), vendar ni brez pomena in razodeva spoznanje storjene krivice; kdor pa krivico spozná, je že pri stopinji njenega popravljanja in prej ali poznej mora tudi krivična podlaga — postava — sama se prekučiti.

Francoski vladni judje in prostoverci se čedalje bolj vtikajo v notranje zadeve katoliške Cerkve, se vé, v sovražnem pomenu. Grenobelski škof Fava je obsojen, češ, da papeževega pisma, naj se povzdigne cerkev M. D. Saleške (Salette) v baziliko, državnemu prefektu ni predložil, akoravno ni nobenega tacega papeževega pisma in je škof iz svoje lastne oblasti omenjeni cerkvi to čast podelil. Tudi je bil obsojen, ker je brez vladnega privoljenja neko štátvo Marije Device dal postaviti v baziliko, akoravno si prejšnje leta noben prefekt nikjer ni umišljeval, da bi se tako vtikoval v cerkvene reči in ni ne sence od postave, ki bi državni svèt opravičevala škota zaradi zlorabe njegove službine oblasti kaznovati.

• pijanosti, ki škoduje človeku na telesu.

(Dalje.)

2) V drugič premišljuj to resnico: Pijanost pripravi tebe, o kristjan, če se ji vdaš, ob premoženje, in te v veliko uboštvo potisne. Ali pa more drugač biti, kakor da si ti, pijanec, tudi revež? Zakaj, če si oče in gospodar pijanec, namesto otrokom in podložnim delo odkazovati in pri njih pridno delati, raji v kerčmi posedaš, in se z žganjem ali vinom nalivaš; troji otroci in podložni pa ali lenobo pasejo, ali vsaj slabo oprav-

ljajo svoje delo; zato ker ni nobenega pri njih, da bi jih ali vodil pri delu, ali jih k tistemu priganjal; in zavoljo slabega gospodarstva gre vse rakovo pot; samo dolg vedno raste. Že marsikteri mlad gospodar je dobil od svojih premožnih staršev lepo pohištvo, dobro semljiše, obilno živine v hlevu, žita v predalih, in pa denarjev shranjenih v omari. Ali kakor hitro je začel piti in zapravljati, je kmalo zmanjkalo gotovine; in lotil se je najpred gojsda, ter prodajal dorašene in nedorašene drevesa; potem je začel zastavljati in prodajati njive in travnike; in to je šlo tako dolgo, dokler ga niso spravili dolgovi na kant; njemu, ženi in otrokom pa beraško palico v roko podali. — Če si ti, o keršanski delavec, pijanec, če ves teden pridno delaš, in si toliko prislužiš, da bi lahko sebe in vso svojo družino pošteno preživel; ali v nedeljo v kakih urah vse zapiješ, kar si ves teden s žulevimi rokami sebi bil prislužil. Kako se pa tvoji ženi in otrokom, če jih imaš, doma godi? Žena in otroci nimajo ne potrebne hrane, ne obleke, da bi zamogli v cerkev, in otroci tudi v šolo hoditi. Če pa tebe, svojega očeta, kake potrebne reči, ali potrebnega denarja prosijo, so tepeni, ako precej ne molčijo. Zato tvoji otroci bolelni, lačni, medlega obraza, vsi raztergani, umazani in skuštrani po celi vasi okoli letajo in beračijo. Ti, o keršanski posel! si bil v mladosti mnogo denarja sebi prislužil, ali ker si bil pijanec, kako si ravnal s svojim premoženjem? Ne, da bi si bil kaj pr. hranil za čas starosti ali bolezni, vse sproti ali pa še naprej si za žganje ali za vino izdal. Kakor hitro si pa nehal služiti, si mogel precej beraško palico v roke vzeti; in če si zbolel, te je mogla precej srenja preživiti. — Veliko bogastvo je za gospodarja tudi lepo rejena živina. Ali kako skerbiš, o pijanec! za svojo ubogo živino? Ti v pivnici vesrečno žganje ali vino piješ, tvoj konj ali vol pa na mrazu ali dežji za kol privezan, truden, lačen in žejen glavo proti tlam obeša, ali kakor pravijo tobak pije. Ne da bi zastrašanemu konju šopek sena ali maselc ovsa kupil, kupiš raji sebi čez potrebo še maselc žganja, da te morajo na zadnje kot svinjo na voz djati, in neumni živini isročiti, da te domú popelje; ktero pa, če si še toliko pri moči, neizrečeno kolneš in neusmiljeno pretepavaš. Premisli, kako res je, da pijanec vse premoženje zapije, trezen človek si ga pa pomnoži, naslednji zgled: Voznik peljá človeka na vozu, in ko srečata pijanca, ki je komaj noge prestavljal in vedno omahoval sedaj na desno, sedaj na levo, ga voznik lepo pozdravi in se mu prijazno nasmeja, ter reče tako: „Ta mož je moj učenik in moj dobrotnik.“ Ko se ptujec tem besedam silno čudi in verjeti noče, mu voznik to skrivnost tako-le razloži: Oba sta skupaj služila, on je vedno pil, če je le kak denar imel, in tudi mene k pijanci nagovarjal, ter me akopuha imenoval, ker nisem hotel ž njim popivati. Ali meni se je pijanec gnjusil, počel sem tudi, da če vsak dan le en groš zapijem, zneso to na leto in dan 18 goldinarjev in 15 krajcerjev. On se je zmeraj bolj v dolgove zakopaval, moje premoženje je pa vedno rastlo. Kam sta prišla, sami lahko razsodite. Čape po njem visijo, vidno se je postaral in vsi poštene ljudje se ga ogibajo; meni pa dobro gre; zdrav sem ko riba, imam svoje konje, in kodar hodim, v dobrem spominu ostanem. Nesreča njegova je kupica žganja, ktero slednje jutro spije, sreča moja je pa treznost, ki mi vsak dan donaša groš in spoštovanje pri ljudéh.

3) Pijanost vzame, tebi, o kristjan! če se ji vdaš, zdravje in življenje. Kak je želodec pri žganjepivcu? Precej po veliki pijanosti je nekdo umrl, in ko so ga zdravniki rastelesili, da bi pogledali, kak je njegov želodec, so zapazili, da je bil ves vnet, ali sačernelo višnje, in s koščki črne kervi preprežen. Pogledali so

drugokrat tudi želodec zastarenega pijanca, in ta je imel popolnoma raka v želodcu. Želodčni rak je pa naj strašnejši, neozdravljiva bolezen, in od tod pride, ker žgoče strupeno žganje vse strani želodca zaterdi, da se bule in otekline v njih naredé, ktere se gnojiti začno; tudi želodec vedno manjši prihaja; in zopet z novim žganjem zalite gnojno otekline se zmiraj bolj širijo in hujši postajajo, da poslednjič želodec ne more nobene jedi sprejeti, še manj pa s pridoma prekubati ali v rediven sok preleteti. Zato boš slišal, da večkrat tisti, kteri je v zdravji nesméno vino ali pa žganje pil, mora v bolezni tako žejo terpeti, ker nobene pijače zavžiti ne more, da poslednjič zarad žeje umerje. Pa ne le želodec, ampak tudi druge znotranje dele napade strupeno žganje, namreč tudi pljuča, jetra, ledvice, serce in možgane. Nek pijanec je imel posebno močen želodec, da se je norčeval, ko so mu drugi rekli, naj se varuje, da ga bolezen in smert ne zaleze. Ali kaj se zgodi? Na naglem je umrl, in zdravniki so najdi, da so njegove ledvice bile s kervjo napoinjene, pa tako oslabiljene, da so se pri nenavadnem pripogljeji pretergale, in kri se po njem razlije in umerje. Pri mladih ljudéh se večidel na rahle pljuča vleže strupeno žganje, ter se jih jetika prime; stareji ljudje večidel na persni ali splošnji vodenici morajo umreti. Ali pa misliš, dragi prijatelj, da strah pred bližnjo smertjo pri zastaranem pijancu kaj zdá? Prav nič ne zdá. Premisli naslednji žalostni zgled o resnici teh besedi: Zdravniki so nekemu bolniku rekli, da bo, če se pijanosti zderži, ktera mu je vodenico napravila, več ko 60letno starost doživel; če ne bo zméren, bi pa utegnil še komaj tri tedne živeti. Pa kaj odgovori terdovratni pijanec? „Raji hočem še tri tedne jako piti, in potem umreti, kot pa do 60. leta trezno živeti. Glej, dragi prijatelj! od tod pride, da daodanašnji ljudje tako visoke starosti ne učakajo, kakor v starih časih, ko so prav zmérno živeli in večidel le vodo pili. Prigodi se sicer sem ter tje, toda le redkokrat, da kak bud žganjepivec včasih tudi starost učaka, ker ima posebno terdno naturo. Ali koliko lepši starost bi še le doživel, ko bi zmérno živel!“ (Konec sledí.)

Cvet in sad zveste molitve.

Zahvala.

Vled krivične tožbe sem bila v nevarnosti izgubiti dobro ime in priti tudi v denarno škodo. V tej zadregi sem se obrnila zaupljivo do N. lj. Gospé, da bi se pravica skazala; tudi sem objubila zahvalo naznaniti, če mi Marija pomoč sprosí. In res, vse se je na prav obrnilo. Serčna hvala toraj N. lj. Gospe; presv. Serca!

K.

Prošnje.

Poskusila sem že vse pozemeljske pomočke zoper vnanjo bolezen na vseh mojih udih, pa brez vsepaha; bolezen je čedalje očitniša in s strahom gledam v svojo žalostno prihodnost. Vidim in spoznam, da človeška pomoč me ne more rešiti: zaupajoča v vsegamogočnost Božjo se serčno priporočam vsem udom N. lj. G. v pobožno molitev. Ako mi premilostni Bog podeli zdravje, bodem z naj večjo hvaležnostjo zahvalo očitno naznanila. — Žena priporoča svojega moža, hudega bogokletneža družbi N. lj. G. v gorečo molitev.

Bratovske zadeve.

Nameni in priporočevanja pri sv. maši in sploh v molitvi za mesec gruden 1879.

I. Glavni namen: Razsvitljenje postavodajalcev in svetovalcev.

II. Posebni nameni:

22. grudna. Sv. Flavijan, poglavar v Rimu, je pomoč skazoval kristjanom, preganjanim od Julijana odpadnika, mučen v 4. stoletji. Priporoč.: Spreobrnjenje odpadnikov od sv. Cerkev, posebno dveh. Uboji in prezebajoči. Vsi, ki niso še opravili spovedi in sv. Obhajila za Advent.

23. Sv. Viktorija dev., za sv. vero mučena l. 285. Priporoč.: Bolniki in umirajoči. Cerkev na Poljskem in Ruskem. Mladina za nedolžno pobožnost k Božiču.

24. (Zapoved. post.) Predbožični dan. Sv. Adam in Eva, ki sta se po storjenem isvirnem grehu ostro pokorila in zveličala. Adam je živel 930 lét. Priporoč.: Vredno pripravljanje na jutri. Otrociči pri jaslicah. Spreobrnjenje Judov.

25. Sveti dan ali rojstvo N. G. J. Kr., tako star praznik, kakor sv. Cerkev. Mašniki opravijo po tri ss. maše. Perva nam pred oči stavi časno rojstvo Jezusovo in Marije Device; drugo duhovno rojstvo v našem sercu s posredovanjem milosti (gnade); tretja skrivnostno rojstvo Besede iz Boga Očeta od vekomaj. Priporoč.: Ljubezna do Jezusa. Spreobrnjenje grešnikov. Ohranjenje pravičnih v milosti.

26. Sv. Štefan. Priporoč.: Sperti za spravo. Preganjani zaradi pravice. Dve posebni zadevi.

27. Sv. Janez Ev. Priporoč.: Nedolžni in priprosti. Zapeljani. Spreobrnjenje preklinjevalcev.

28. Nedelja. Evang.: Simeon prerokuje Mariji (Luk. 2). Nedolžni otrociči. Priporoč.: Keršanska odreja. Terdovratni. Umirajoči.

29. Sv. Tomaž, škof mučenec, umorjen od krivovercev angleških zaradi pravice katoliške Cerkev l. 1170. Priporoč.: Keršanski vikari za stanovitnost. Cerkev na Angleškem. Odprava Cerkvi neprijaznih naredb.

30. Sv. Nicefor, muč. l. 259. Priporoč.: Cerkev na Primorskem. Opušanje sovraštva. Zatrene krivice.

31. Sv. Silvester, papež. Priporoč.: Zahvala za vse dobrote. Vsi živi. Duše v vicah. Sreča za novo leto!

V Inomostu na Tirolskem je bilo mesca listopada 5071 novih družnikov N. Ij. G. presv. S. zapisanih v bratovske bukve, ktere obsegajo že 1 milijon 259 tisuč 375 imén. O koliko zdihljejev, koliko prošenj se vzdiguje dan na dan k Mariji za pomoč; koliko počeševanj, devetdnevníc se neprenehoma opravlja; koliko ss. maš, koliko obhajil iz tega namena! Pa tudi koliko prošenj je uslišanih! Kdor bere „Monat-Rosen“, lahko vidi, kako so dolge strani v naj drobnejšem tisu napolnjene s zahvalami za uslišanje v naj hujših in obupanih človeških potrebah. Bere se n. pr. v zvezku za mesec gruden iz Tersta:

„Bil *) sem skorej 4 mesece bolan, in naj spretniši zdravniki so bili nad menoj obupali. Ker človeška pomoč ni nič premogla, se obernem do usmiljenega in predobrotljivega Serca Jezusovega, h kateremu je tudi veliko pobožnih za-me molilo, in v spominu na svojo nevrednost se priporočim v priprošnje presv. Marije Device, kakor tudi sv. očeta Pija IX, sv. Roka (bolezen je bila na nogi) in sv. Pelegrina, rabim lurdsko vodo, — in bilo mi je prečudno pomagano.“ —

Po poslednjih naznanilih se bratovšina razcveta tudi v Znojmu na Šieskem, v Požonji na Ogerskem, kakor tudi v Budapešti.

Iz Ehrwalda je poslano število otroških imén za bratovšino. Otroci lepo opravljajo molitvico, so pridni;

*) Ali ne mara „bila“? ker iz nemškega teksta spol ni razviden.

v god čistega Spočetja so se pred Marijino podobo posebej darovali brezmadežni Devici. To je lepo!

Listek za raznoterosti.

Iz Ljubljane. Graf Hohenwart je na zaupnico Gorenjcev po dr. Bleiweisu odgovoril z blagoserdnim pismom, v katerem razodeva veliko zadovoljstvo nad tem naznanilom; pravi, da si bo prizadeval njih zaupanje vtrditi; da pa so rešiti še velike naloge, ter s tem, da postanejo posamezne dežele zadovoljne, se pospeši moč in veljava skupne domovine.

Ko govornik v katoliški družbi poslednjo sredo je kanonik dr. Čebašek preizverstno dalje govoril o Jezusu Kristusu in dokazoval, da je pravi Bog, in sicer ta pot iz Njegovih lastnih besed in spričevanj. — Nadaljevanje govorov bode po novem letu 7. prosenca.

Volilcem volilnih mož, ki bodo potlej volili poslanca na mesto ranjcega grofa Barbo-ta, svetujejo „Novice“ to le: Volijo naj take može, ki so pri zadnji volitvi volili grofa Barbo-ta: take pa, ki niso zanj glasovali, naj nadomestijo z boljimi. Nadjajo se tudi, da naši Kočevarji ne bodo volili kacega „vstavoverca“.

V loškem nupskem samostanu je bila 11. t. m. preoblečena Helena Šolar iz Kroke in dobila ime Angela; v jeseni je napravila učiteljske preskušnje.

Iz Mengša, 3. grudna. (Poterdilo.) Serčna zahvala za v drugič po „Zg. Danici“ za naše Terzince nabrane in mi poslani darove, to je: 55 gl. 45 kr. — Vsim po „Zg. Danici“ naznanjenim dobrotnikom naših pogorelcev v Terzinu, kakor tudi čč. gg. župnikom iz Komende, Doba, Dola in Dolenje vasi, kteri so meni naravnost darove poslali, naznanjam priserčno zahvalo in prosim, da bi njim usmiljeni Bog drugod obilno povernil.

J. Zorc, župnik.

V Stranjah, v kamniški dekaniji, je za kratko vratno boleznijo umrl č. g. Mih. Kmetič, ondotni župnik, rojen v Cerkijah 1824, posvečen 1849. R. I. P.

V Zagrebu se je vstanovil „hervaški odbor za zidanje nove katoliške cerkve v Sarajevem“ in njegove pravila so poterjene od vlade. Vsled tega je odbor do hervaškega naroda dal razglas ter kliče Hervate k darežljivosti za ta preblagi namen. V odboru je med mnogimi preslavnimi gospodi tudi kanonik in superior g. Fid. Höpperger.

Na Dunaju je 3. t. m. umeri znani časnikar Leop. Kordež. Bog mu daj večni mir.

Poslednje novice. Gosposka zbornica je celo vojno postavo sprejela enoglasno in jo poslala tako nazaj v zbornico poslancev, v kteri pa že pervikrat odbiti 2. § zopet ni dobil potrebnih dveh tretjin večine. Zdaj bode ta voljena odbora iz obeh zbornic, ktera bota zaupljivo sprejela vso postavo, ker spodnje zbornice večina bo gotovo volila v odbor možé svoje stranke. — Delegacije so pričele svoje obravnave 16. t. m. — Zbornica spodnja sklence danes seje v prid božičnih praznikov, in 15. pros. se zopet prične.

Prošnja.

Prosimo vse blage bralce, pošljite brez odloga založništvu „Zgod. Dan.“ naročnino za novo leto 1880. Cena je na čelu lista. Vabilo prihodnjič. Vred.